

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:1490

av **Helena Lindahl och Peter Helander (båda C)**

Fokusera på kvalitet och människors valfrihet – begränsa inte människors valfrihet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fokusera på effektivitet och kvalitet i stället för begränsningar av vinster i välfärden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I mars 2015 tillsatte regeringen Valfärdsutredningen där uppdraget bland annat var att titta på förslag om att begränsa vinster i välfärden. I maj 2017 lämnade Ilmar Reepalu, som lett utredningen, ett slutbetänkande. Här föreslås en kraftig vinstbegränsning, vilket i praktiken skulle innebära att många privata utförare får lägga ned sina verksamheter.

Även revisionsbolaget PWC har analyserat förslaget och kommit fram till samma sak – det vill säga att verksamhet för den stora majoriteten av företag inom vård, skola och omsorg skulle omöjliggöras.

En liknande slutsats har forskaren Joachim Landström kommit fram till. Han har dessutom skrivit två rapporter till den utredning om vinster i välfärden som regeringen tillsatt. I sin artikel skriver han: ”När Ilmar Reepalu säger i SVT:s ’Agenda’ att vinstnivån i välfärdsbolagen ska vara lägre än 10 procent så går han emot min analys. Skulle hans förslag bli verklighet skulle det i praktiken innebära ett förstärkt förhållande av välfärdssektorn.”

Regeringens jakt på företagen kommer att resultera i att många, inte minst de mindre företagen, får stänga igen sin verksamhet. Trots att patienter, elever, anhöriga och personal är nöjda med den kvalitet, den omsorg och den skola som många företag erbjuder vill regeringen kapa dessa vid fotknölarna.

Vi värnar den mångfald och den valfrihet som företag skapar. Vill man att människor ska kunna välja och välja bort måste det finnas flera utförare. Sund

konkurrens skapar kvalitet, vilket är det viktigaste för den äldre som har behov av god omsorg eller eleven som vill ha en bra utbildning.

Att som regeringen föreslår begränsa vinster i välfärdsföretagen och tvinga dessa att återinvestera i verksamheterna vore rimligt om det var så att de vinstdrivna välfärdsföretagen kostade skattebetalarna extra pengar. Men faktum är att dessa företag inte kostar mer för skattebetalarna än de offentliga verksamheterna. Därför blir frågan om vinster felriktad. Fokus borde i stället ligga på vilken kvalitet de privata företagen levererar.

Men det finns också praktiska utmaningar som utredningen och regeringen inte verkar ha beaktat. Enligt SCB:s befolkningsprognoser kommer befolkningen att öka med 454 000 personer fram till 2020, varav 291 000 förväntas vara utrikes födda. Det kommer att innebära ett behov av fler platser för elever och patienter. Till det ska även tilläggas att det redan idag är brist på både lärare och sjuksköterskor.

Om regeringen dessutom lyckas driva igenom en vinstbegränsning för välfärdsföretagen, kommer många av de alternativa utförare som idag är verksamma inom vård, skola och omsorg att lägga ned sina verksamheter. Tjänsteorganisationen Almega visar i en rapport som släpptes i juni 2017 (Välfärdsutmaningen 2017) att det kommer att bli stora utmaningar för offentlig sektor om så blir fallet. Om hälften av den produktion som idag utförs av alternativa utförare försvinner och kommuner och landsting samtidigt ska täcka upp för både detta och det ökade behov som befolkningsökningen innebär, kommer det att innebära att allt ansvar kommer att ligga på det offentliga. Bland annat skulle det behövas 167 000 nya kommunala grundskoleplatser, cirka 72 000 nya kommunala gymnasieplatser samt plats för knappt 6,2 miljoner läkarbesök i landstingen.

Slutligen handlar frågan om välfärden om individens val och vad man till syvende och sist får för vård för pengarna, inte vem som utför den. Ledarskribenten Sofia Mirjamsdotter sammanfattar detta (Sundsvalls tidning 13 mars 2015) på ett klokt sätt: ”Det väsentliga när man diskuterar välfärd bör kanske inte vara exakt vem som tjänar på den, utan vad skattebetalarna faktiskt får för sina pengar. En relevant fråga att ställa är varför privata företag genom effektiv organisering av välfärdstjänster ska tvingas avstå vinsten till staten eller kommunen, när det mer logiska borde vara att offentliga välfärdsinrättningar lär av de privata och på så sätt utnyttjar skattepengarna lika effektivt som många av de privata aktörerna.”

Vi vill med anledning av texten föreslå regeringen att fokusera på effektivitet och kvalitet istället för begränsningar av vinster i välfärden. Detta bör ges regeringen till känna.

Helena Lindahl (C)

Peter Helander (C)